

Кафедра технології цукру і підготовки води: минуле, сьогодення, майбутнє

О.В. Грабовська, доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри технології цукру і підготовки води, Національний університет харчових технологій

Ю.М. Резніченко, кандидат технічних наук, доцент кафедри технології цукру і підготовки води, Національний університет харчових технологій

У статті висвітлено діяльність кафедри технології цукру і підготовки води щодо підготовки фахівців для цукрової та крохмале-патокової промисловості.

Ключові слова: кафедра, технологія, цукрова промисловість, кадри

Статья посвящена деятельности кафедры технологии сахара и подготовки воды в плане подготовки специалистов для сахарной и крахмало-паточной промышленности.

Ключевые слова: кафедра, технология, сахарная промышленность, кадры

Article is devoted to the activities of the Department of Technology of sugar and water treatment in terms of training for sugar and starch and syrup industry.

Keywords: Department of technology, the sugar industry, the frames



Історія кафедри технології цукру та підготовки води це історія Національного університету харчових технологій – історія визначних досягнень і незаперечних успіхів. За всі роки свого існування вона була провідною кафедрою, флагманом наукових досліджень у галузі цукрового та крохмале-патокового виробництва, виробництва пектину та харчових сиропів. На сьогоднішній день кафедра технології цукру і підготовки води єдина в Україні, яка готує фахівців з вищою освітою для роботи в цукровій та крохмале-патоковій галузях про-

мисловості. Випускники кафедри – це ціла плеяда провідних фахівців галузі.

У різні роки кафедрою технології цукристих речовин завідували провідні вчені в галузі цукрового виробництва професори: О.О. Кіров, І.А. Кухаренко, І.М. Литвак, П.В. Головін, К.Д. Жура, О.Р. Сапронов, М.О. Архипович, Л.П. Рева, Н.І. Штангеева, М.П. Купчик, В.М. Логвін.

У 1993 році спеціальність «Технологія цукристих речовин» була ліцензована Міністерством освіти України за IV рівнем акредитації. З цьо-

го року кафедра розпочала підготовку фахівців за рівнями: бакалавр, спеціаліст і магістр. У 1997-1999 роках здійснено перші випуски бакалаврів, спеціалістів та магістрів.

На сьогодні кафедра має потужний професорсько-викла-дацький склад, а це: 6 професорів, 6 доцентів, які є досвідченими викладачами, науковцями і мають чималий виробничий досвід.

За роки існування на кафедрі підготовлено понад 6200 інженерів-технологів. Нині вони працюють на цукрових і крохмале-патокових заводах, у групових і сертифікаційних лабораторіях, науково-дослідних і проектних інститутах, обласних асоціаціях цукрової промисловості, Національній асоціації цукровиків України «Укрцу-



і начальника зміни займають люди взагалі без профільної освіти.

Відомо, технологія цукру відрізняється від інших технологій харчової промисловості насиченістю та складністю технологічних процесів. Керувати технологічними процесами виробництва цукру з мінімальними енерговитратами успішно може лише фахівець з добрими знаннями механізмів проходження процесів. Це є запорукою успішної роботи цукрових заводів.

Фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» (4 роки навчання) кафедра готує відповідно до загального напрямку підготовки «Харчові технології та інженерія». Навчальним планом підготовки бакалаврів передбачена ґрунтовна природничо-наукова та професійно-орієнтовна підготовка.

У 2011 році на кафедрі ліцензовано і у 2012 році акредитовано нову спеціальність «Технології питної води та водопідготовки харчових виробництв». Україна в рейтингу якості питної води займає 95 місце зі 122 країн. Це свідчення того, що в Україні проблема водних ресурсів стоїть особли-



кор», а також у вищих, середніх спеціальних та професійно-технічних навчальних закладах, тощо і обіймають значну частину керівних посад.

З 2013 року запроваджено прийом випускників з дипломом молодшого спеціаліста за напрямом підготовки «Харчові технології та інженерія» на третій курс навчання.

Забезпеченість цукрових заводів фахівцями спеціальності «Технології цукристих речовин» протягом останніх десятиріч задовольнялася за рахунок міграції їх із закритих заводів. Це джерело на сьогодні майже вичерпане. Кожен третій головний технолог цукрового заводу – пенсіонер і до 2020 року досягне пенсійного віку ще 31%. З кожним роком загострюється проблема кадрового забезпечення цукрових заводів фахівцями-технологами. Значну частину посад - заступника головного технолога, змінного технолога





во гостро, оскільки за обсягами води, доступними для використання, вона є однією з найменш забезпечених країн Європи. Тому нова спеціальність є актуальною.

Спеціальність «Технології питної води та водопідготовки харчових виробництв» є логічним розвитком підготовки висококваліфікованих фахівців з напрямку «Харчові технології та інженерія», адже на харчових підприємствах використовується значна кількість води на різних технологічних операціях. Набуті студентами знання надають можливість випускникам працювати на підприємствах харчової галузі, водоочисних станціях, лабораторіях якості питної води, науково-дослідних інститутах (академічні та відомчі), проектних організаціях, комерційних структурах, пов'язаних з підготовкою питної води.

На сьогоднішній день кафедра технології цукру та підготовки води готує бакалаврів з напрямку «Харчові технології та інженерія», які можуть продовжити навчання за освітньо-професійними програмами спеціаліста або магістра за двома спеціальностями: «Технології цукру та полісахаридів» (7.05170111, 8.05170111), «Технології питної води та водопідготовки харчових виробництв» (8.05170110). Для спеціальності «Технології цукру та полісахаридів» існує дві спеціалізації: «Технологія цукру, цукропродуктів та цукрозамінників», «Технологія крохмалю і крохмалепродуктів».

Фахівців даної спеціальності в Україні готують лише в НУХТ на кафедрі технології цукру і підготовки води. Підготовка фахівців здійсню-

ється в Києві за денною та заочною формами навчання. Також проводиться підготовка фахівців у Регіональних навчально-наукових центрах НУХТ у містах Сміла та Суми зі скороченим терміном навчання (3,5 роки). На дану програму набираються випускники технікумів. Необхідно відзначити досить високий рівень підготовки фахівців, що закінчують заочні факультети НУХТ.

І сьогодні, незважаючи на свій поважний вік, кафедра технології цукру та підготовки води не знижує своєї наукової активності. Відповідно до пріоритетних напрямів наукових досліджень університету, а саме: «Удосконалення

та розробка нових технологій цукру, природних полісахаридів та підготовки води», значна частина наукової діяльності кафедри зосереджена в наукових школах, які традиційно склалися за роки існування кафедри та тих, що тільки починають формуватися відповідно до вимог сучасності. Наукова діяльність співробітників кафедри має глибоке підґрунтя і спрямована на проведення фундаментальних та прикладних досліджень в області технології очищення дифузійного соку, використання нетрадиційних реагентів та нових апаратних рішень в цукровому виробництві, розроблення технологій полісахаридів: крохмалю, інуліну та пектину; розроблення альтернативних технологій перероблення цукру на біоетанол, харчові збагачені сиропи, глюкозу, фруктозу; розроблення технологій інстант-продуктів оздоровчого призначення на основі природних сахаридів; удосконалення технологій очистки води.



Викладачами практикується проведення лабораторних, практичних занять, підведення підсумків виробничої практики з використанням інноваційних технологій викладання, розв'язанням проблемних і виробничих ситуацій. Широко використовуються різні форми і методи стимулювання пізнавальної діяльності студентів. Викладачі розкривають наукове і практичне значення матеріалу, який вивчається, акцентують увагу студентів на тому, як застосовувати теоретичні положення у майбутній практичній діяльності.

Міжнародні зв'язки кафедри технології цукру і підготовки води з навчальними і науковими закладами та організаціями інших країн здійснюються у двох напрямках: міжвузівське співробітництво із зарубіжними партнерами вищих навчальних закладів та науково-технічне співробітництво з науковими інститутами і організаціями.

Кафедра багато років підтримує наукові зв'язки з Празькою хіміко-технологічною вищою школою (Чехія), Братиславським політехнічним інститутом (Словаччина), Пловдивським вищим інститутом харчової та смакової промисловості (Болгарія), Ханойським політехнічним інститутом (В'єтнам), Лодзинською вищою політехнікою (Польща), Комп'єнським технологічним університетом (Франція), Університетом Мак-Гіл (Монреаль, Канада).

Кафедра підтримує тісні науково-методичні зв'язки з Московським університетом харчових виробництв, Воронізькою державною технологічною академією та Краснодарським державним університетом і Кубанським державним аграрним університетом, академічними і галузевими науково-дослідними інститутами (ІКХХВ НАН України, ІТТФ НАН України, Інститутом сорбції та проблем ендоекології НАН України, УкрНДІЦП, УкрГПРОцукор).

Також проводяться спільні науково-технологічні дослідження з Інститутом цукрової промисловості (Польща), Люблінською політехнікою (Польща), Празькою хіміко-технологічною вищою школою (Чехія). Професор Чернявська Л.І. приймала участь у роботі Національного комітету України – члена Міжнародної Комісії з уніфікації методів аналізу в цукровій промисловості (ICUMSA).

В університеті створені всі умови для творчого та фізичного розвитку студентів. Працюють численні гуртки художньої самодіяльності, творчі колективи, спортивні секції, центр культурного та естетичного виховання.

Невпинно плине час. Залишилися в минулому майже 130 років пошуків, наполегливої, натхненної праці, перемог. Сьогодні – час для повного розкриття кожної особистості відповідно до її покликання, обдарованості, здібностей. У Національному університеті харчових технологій є всі

умови для такого розкриття, наші педагоги виховують інтелектуальну еліту суспільства. Високкваліфіковані викладацькі кадри, модернізована навчальна база, широке використання новітніх інформаційних технологій дають можливість готувати високоякісних фахівців, широко затребуваних на ринку праці не лише України.

Випускники нашого навчального закладу пригадують студентські роки, як найщасливіші роки свого життя. Де б вони не жили (а в нашому навчальному закладі за час його існування підготовлено тисячі спеціалістів для багатьох країн світу), де б не працювали, вони пам'ятають свою Alma Mater і пишаються тим, що навчались у нас.

Перший вищий навчальний заклад для підготовки фахівців для цукрової промисловості було створено на кошти меценатів цукрозаводчиків. Ці люди відіграли визначну роль у розвитку та процвітанні міста Києва та України. Майже все, що з'явилося у місті турботами цих людей, яких називали солодкими королями, і до сьогодні служить його жителям. Вони заслужили повагу, захоплення і вдячність киян.

Кафедра сьогодні також потребує меценатської підтримки власників цукрових заводів та підприємців у покращенні матеріально-технічної бази кафедри, забезпеченні її сучасними приладами, сприянні у проведенні технологічної та переддипломної практик студентів.

Кафедра технології цукру та підготовки води запрошує до вступу на спеціальності «Технології цукру та полісахаридів» та «Технології питної



води та водопідготовки харчових виробництв».

Обравши наші спеціальності ви отримаєте можливість:

- навчатися у кращих викладачів;
- безкоштовно отримати базову технічну освіту;
- одержати сучасну і актуальну на сьогодні спеціальність;
- навчатися у аспірантурі і стати науковцем.